

Validiteetti ja reliabiliteetti

Leena Hiltunen
Graduryhmä 18.2.2009

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Määrittelyä

- Validiteetti ja reliabiliteetti määritellään usein kahdesta eri näkökulmasta
 - Onko mittaus- tai tutkimusmenetelmä validi ja/tai reliabeeli?
 - Ovatko tuloksista johdetut päätelmät valideja ja/tai reliabeleja?

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Validiteetti tutkimusmenetelmän näkökulmasta

- Validiteetti (pätevyys, engl. validity) ilmaisee sen, miten hyvin tutkimuksessa käytetty mittaus- tai tutkimusmenetelmä mittaa juuri sitä tutkittavan ilmiön ominaisuutta, mitä on tarkoituskin mitata;
 - mittaako tutkimus sitä, mitä sen avulla on tarkoitus selvittää¹

¹ Härjälä ym. 2002, 213

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Esimerkkejä tutkimusmenetelmän validiteetista

- Onko grafologia validi menetelmä persoonallisuuden analysoinnissa?
- Kertooko rajakokemus todella kuolemanjälkeisestä elämästä?

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Eri näkökulmia tutkimusmenetelmän validiteettiin (1)

- Tutkimusmenetelmän validiteettia voidaan tarkastella hyvin monelta kannalta; näkökulma voidaan valita tutkimusaiheen ja -otteen mukaan
 - Looginen validiteetti
 - Sisäinen validiteetti
 - Ulkoinen validiteetti
 - Aineisto- eli sisältövaliditeetti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Eri näkökulmia tutkimusmenetelmän validiteettiin (2)

- Tarkastelunäkökulmat (jatkuu)
 - Käsitevaliditeetti
 - Ennustevaliditeetti
 - Korrelatiivinen validiteetti
 - Konvergenssivaliditeetti
 - Erotteluvaliditeetti
 - Rakennevaliditeetti
 - Kontekstivaliditeetti

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Validiteetti tulosten näkökulmasta

- Validiteetillä tarkoitetaan tutkimuksen tai väitteen pätevyyttä eli oikeuttavatko käytetty aineisto, tutkimusmenetelmät ja saadut tulokset esitetyt väitteet
- Validiteetilla tarkoitetaan niiden päätelmien sopivuutta, mielekkyyttä ja käyttökelpoisuutta, joita mittaustuloksista tehdään²

² Nummenmaa ym. 1997, 203

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Esimerkkejä tulosten validiteetista

- Kysymys koulun ilmanvaihdosta ei vielä riitä mittaamaan sitä, kuinka hyvin opettaja viihtyy työssään
- Ei pidä haastatella ainoastaan koulun nykyisiä oppilaita, kun halutaan saada selville koulun imago

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Reliabiliteetti tutkimusmenetelmän näkökulmasta

- Reliabiliteetti (luotettavuus, engl. reliability) ilmaisee sen, miten luotettavasti ja toistettavasti käytetty mittaus- tai tutkimusmenetelmä mittaa haluttua ilmiötä
- Reliabiliteetin yhteydessä ilmoitetaan usein mittavirhe ja reliabiliteettia voidaan arvioida esim. toistomittauksilla
- Reliabiliteetissa erotetaan kaksi osatekijää: **stabiliteetti** ja **konsistenssi**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tutkimusmenetelmän reliabiliteetin tarkistus

- Yhdenmukaisuus
 - miten eri indikaattorit mittaavat samaa asiaa
- Tarkkuus
 - toistuvan ilmiön havainnointitarkkuus
- Objektiivisuus vs. subjektiivisuus
 - kuinka muut ymmärtävät tekijän tarkoituksen ja viitekehysten
- Jatkuvuus
 - havainnon jatkuva samankaltaisuus

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tutkimuksen reliabiliteetti (1)

- Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimustulosten ja väitteiden luotettavuutta: johtuuko tutkimustulos vain sattumasta vai kyetäänkö tulokset riippumattomasti toistamaan? Toistaminen voi tapahtua joko arvioitsijoiden välillä (inter-rater reliability) tai tutkimuskertojen välillä (test-retest reliability).
 - luotettava tutkimus on tehty siten, että se alkuperäisen tutkimuksen edellytyksin toistettuna antaa saman tuloksen

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Yhteenvetoa

- Reliabiliteetin ja validiteetin suhteelle pätee: mitä alhaisempi reliabiliteetti, sitä alhaisempi validiteetti
- Kääntäen väite ei kuitenkaan pidä paikkansa, sillä mittaus voi antaa hyvinkin reliaabeleja tuloksia, mutta aivan eri asiasta kuin mitä on tarkoitus mitata

*Polit & Hungler 1997

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

